

9. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

TAM İZLEME KİTABI

8. HAFTA

ANLAM ARAYIŞI - ANLAM ARAYIŞI - ANLAM ARAYIŞI

SES BİLGİSİ - SES BİLGİSİ - SES BİLGİSİ

Adı :

Numara :

Doğru :

Yanlış :

Soyadı :

Sınıf :

Net :

ÖĞRENCİ NO

0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9

YANITLAR

01	A	B	C	D	E
02	A	B	C	D	E
03	A	B	C	D	E
04	A	B	C	D	E
05	A	B	C	D	E
06	A	B	C	D	E
07	A	B	C	D	E
08	A	B	C	D	E
09	A	B	C	D	E
10	A	B	C	D	E
11	A	B	C	D	E
12	A	B	C	D	E
13	A	B	C	D	E
14	A	B	C	D	E
15	A	B	C	D	E
16	A	B	C	D	E
17	A	B	C	D	E
18	A	B	C	D	E
19	A	B	C	D	E
20	A	B	C	D	E
21	A	B	C	D	E
22	A	B	C	D	E
23	A	B	C	D	E
24	A	B	C	D	E
25	A	B	C	D	E
26	A	B	C	D	E
27	A	B	C	D	E
28	A	B	C	D	E
29	A	B	C	D	E
30	A	B	C	D	E

Adı :

Soyadı :

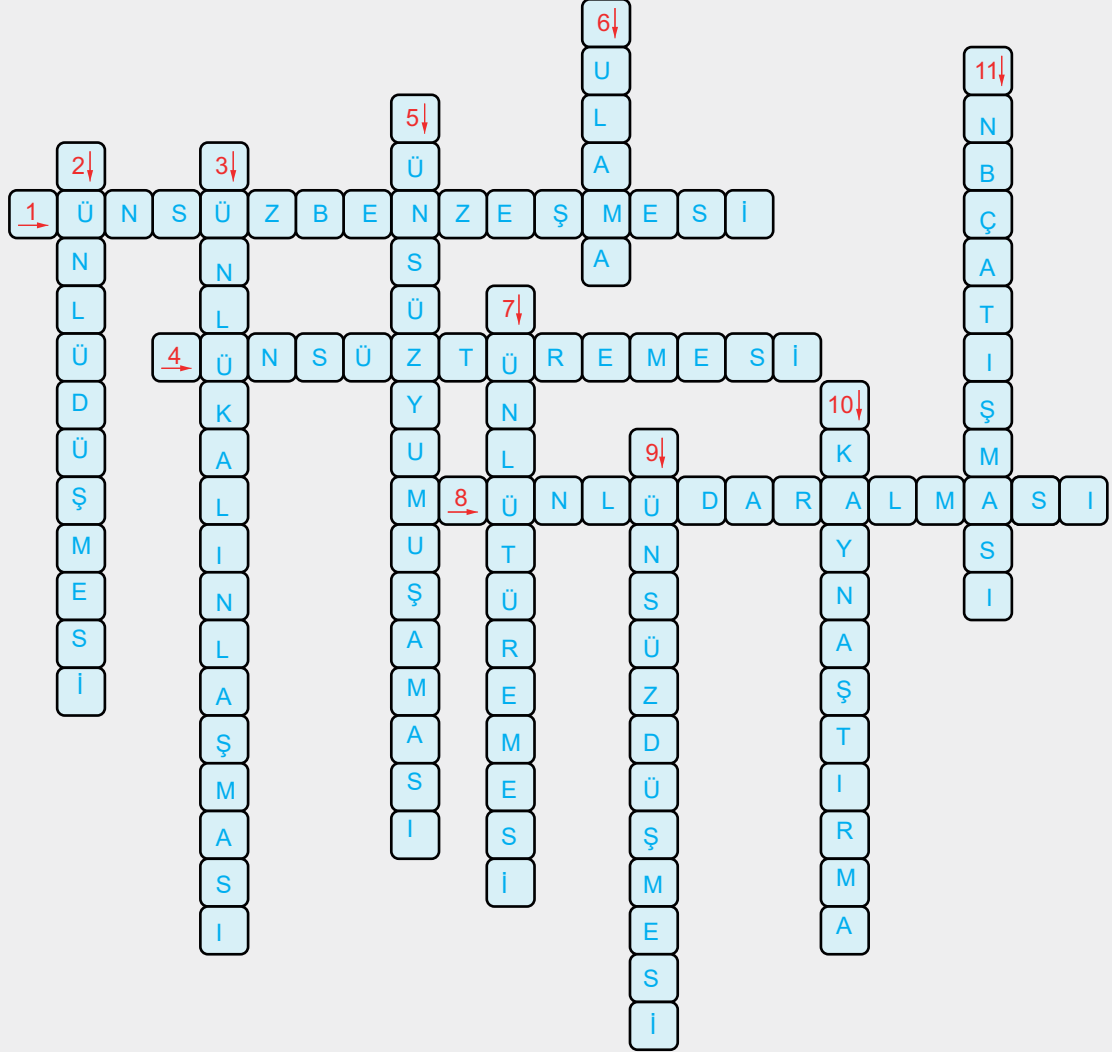
Tam Okul uygulamasını kullanarak optik formları okutabilir, sonuçlarınızı değerlendirebilir ve video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Aynı zamanda **Eğitim Vadisi Mobil** uygulamasını indirerek de video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Uygulamalarımızı **Google Play** veya **App Store**'dan indirebilirsiniz.

Etkinlik

1. “çelişki, üretken, işçi” sözcüklerinde görülen ses olayı

2. “yalnız, ayrı, keşfine” sözcüklerinde görülen ses olayı

3. “sana, bana” sözcüklerinde görülen ses olayı

4. “tıbbın, hakkımızda, hissettik” sözcüklerinde görülen ses olayı

5. “ağardı, çoğalmış, udun” sözcüklerinde görülen ses olayı

7. “biricik, gencecik, daracık” sözcüklerinde görülen ses olayı

8. “diye, arıyor, izliyor” sözcüklerinde görülen ses olayı

9. “seyrelmiş, ufaldı, küçücük” sözcüklerinde görülen ses olayı

10. “kapısını, ikişer, odayı” sözcüklerinde görülen ses olayı

11. “pembe, çember, tembel” sözcüklerinde görülen ses olayı

6. “Tarik Akan, Sezen Aksu” sözcüklerinde görülen ses olayı

1. Türkçe bir sözcükte ilk hecenin ünlüsü kalınsa (a, ı, o, u), sonraki hecelerin ünlüsü de kalın (a, ı, o, u); ilk hecedeki ünlü inceyse (e, i, ö, ü), sonraki ünlüler de ince (e, i, ö, ü) olur. Bu özelliğe “büyük ünlü uyumu” denir.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük ünlü uyumuna uymayan bir sözcük vardır?

- A) Aşkı güçlendiren küsüp barışmalar, dostluğu gitgide zayıflatır.
B) Sendeleyen adamı elinden tutup evine kadar götürdüm.
C) Yaşlı vezirin kavuğundan sızan sular, solgun yüzüne akıyordu.
D) Mücevherleri tahtadan yapılmış uzun bir kutuya özenle koydu.

E) Yenemediğim bir merak beni, onların yanına kadar sürükledi.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türetilirken ünlü düşmesine uğramış bir sözcük vardır?**

- A) Kadın, bahçesinde beslediği tavukları satıp geçiniyor.
B) Oğlum makine mühendisliği bölümünü yeni bitirdi.
C) Bu konuda o kadar çok şey söylendi ki aklım karıştı.
D) Gönlüm o kadar kırık ki hiçbir şey tat vermiyor bana.
E) Hakarete uğradı ama ağzını açıp tek kelime etmedi.

3. Sen giderken gönlümde kanayan bir gül kaldı
Bana kendi aklına isyankâr asi bir gönül kaldı

Bu dizelerde aşağıdakilerin hangisinde verilen ses olayları vardır?

- A) Ünsüz yumuşaması-Ünlü kalınlaşması (değişmesi)
B) Ünsüz daralması-Ünsüz yumuşaması
C) Ünlü kalınlaşması (değişmesi)-Ünsüz düşmesi
D) Ünlü türemesi-Ünsüz türemesi
E) Ünsüz sertleşmesi-Ünlü düşmesi

4. Yaşadıklarımın öğrendiğim bir şey var:
I

Yaşadın mı, yoğunluğuna yaşayacaksın bir şeyi
II

Sevgilin bitkin kalmalı öpülmekten
III

Sen bitkin düşmelisin koklamaktan bir çiçeği
IV V

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcükte ünsüz değişmesi vardır.
 B) II. sözcükte birden çok kaynaştırma ünsüzü vardır.
C) III. sözcükte ünsüz sertleşmesi vardır.
D) IV. sözcükte hem ünlü düşmesi hem ünsüz sertleşmesi vardır.
E) V. sözcükte ünsüz değişmesi vardır.

5. Süreksiz sert ünsüzlerden biriyle (p, ç, t, k) biten bir sözcükten sonra ünlüyle başlayan bir ek gelirse süreksiz sert ünsüzler yumuşayarak “b, c, d, g, ğ”ye dönüşür.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kuralı örnekleyen bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Eski çağlardan günümüze pek çok eser gelmiştir.
B) Daha önceki işimin ne olduğunu kimse bilmiyor.
C) Gitgide artan bir heyecanla bekliyorum baharı.
D) Bana bir adım atana on adım atarım, diyor şair.
E) Bir yudum su bulabilmek için günlerce yürüdük.

6. Türkçede yapım veya çekim eki alan sözcüklerin köklerinde ses değişikliği olmaz. Ancak bazı sözcükler kökte ses değişikliğine uğrayabilir.

Aşağıdakilerden hangisi kökte ses değişikliğine uğrayabilen eylemlerden biri değildir?

- A) et- B) git- C) sat- D) at- E) yut-

7. Ne kadınlar sevdim zaten yoktular
I

Yağmur giyerlerdi sonbaharla bir
II

Azıcık okşasam sanki çocuktular
III

Bıraksam korkudan gözleri sislenir
IV V

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcükte ünsüz benzeşmesi vardır.
B) II. sözcük, Türkçe olmasına rağmen küçük ünlü uyumuna uymamaktadır.
C) III. sözcükte ünlü türemesi vardır.
D) IV. sözcükte ünsüz yumuşamasına aykırılık vardır.
E) V. sözcükte kaynaştırma ünsüzü vardır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem ünlü düşmesine hem ünsüz yumuşamasına hem ünsüz benzeşmesine uğramış bir sözcük vardır?

- A) Arada bir eski albümlerini açar, albümlerdeki resimlere hüzünle bakardı.
B) On beş yirmi yıl içinde kel tepelerin yerini yemyeşil ağaçlar almıştı.
C) Seyrettiğimiz son filmin kahramanları, mitolojik nitelikler taşıyordu.
D) Oturumu yöneten adam, kimsenin ağzını açmasına fırsat vermiyordu.
E) Sınava doğru öğrencilerin heyecanı günden güne artıyordu.

9. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi ünlüyle başlayan bir ek aldığında sözcüğün sonundaki sert ünsüz yumuşamaz?

- A) kaç B) sevinç C) dinç D) amaç E) geç

10. (I) Boş vakitlerinde kitap okuduklarını söyleyenleri anlamıyorum. (II) Kitap okumak, bir boş vakit doldurma işi midir? (III) Para kazanmak için çalışmaya ayrılan süre önemli ve doludur da kitaba ayrılan süre boş mudur? (IV) Bunu kabul etmek mümkün değil. (V) Bana göre okumaya ayrılan zaman, en değerli zamanlardan biridir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I.de ünlü daralmasına uğramış bir sözcük vardır.
B) II.de ünlü türemesine uğramış bir sözcük vardır.
C) III.de ünlü düşmesine ve ünsüz yumuşamasına uğramış sözcükler vardır.
D) IV.de kaynaştırma ünsüzü almış bir sözcük vardır.
E) V.de ünlü değişmesine uğramış sözcük vardır.

11. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi ünlüyle başlayan bir ek aldığında sözcüğün sonundaki “k” sesi “ğ”ye değil, “g”ye dönüşür.

- A) çenk B) etek C) saçak D) kürek E) petek

12. Küçük ünlü uyumuna göre;

- I. Düz ünlülerden (a, e, ı, i) sonra düz ünlüler (a, e, ı, i) gelir.
II. Yuvarlak ünlülerden (o, ö, u, ü) sonra ya düz-geniş ünlüler (a, e) ya da dar-yuvarlak ünlüler (u, ü) gelir.

Buna göre, aşağıdaki dizelerin hangisinde küçük ünlü uyumuna uymayan bir sözcük vardır?

- A) O zaman başından aşkındı derdi,
Kaç yanık yolcuya soğuk su verdi.
B) O gülüş kalbime aksettiği an,
Duymadım ilk ateşin düştüğünü.
C) Yeme el malını er geç verirsin,
İğneden ipliğe sorulur bir gün.
D) Namluna dayanır yola dalarsın.
Duruşun, bakışın yaman be Ali!
E) Yanından, göğsünden açılır yara
Yâr gelmezse yaraların elletme

13. I. Gözlerim gözünde aşkı seçmiyor
Onlardan kalbime sevda geçmiyor
(Kaynaştırma-Ünlü daralması)
- II. Gökyüzünün başka rengi de varmış!
Geç fark ettim taşın sert olduğunu.
(Ünsüz yumuşaması-Ünsüz benzeşmesi)
- III. Ben senin en çok ellerini sevdim
Bir pınar serinliğinde, küçücük ve ak pak
(Ünsüz yumuşaması-Ünsüz düşmesi)
- IV. Ey kör! Bu yer, bu gök, bu yıldızlar, boştur boş!
Bırak onu bunu da gönlünü hoş tut hoş!
(Ünsüz benzeşmesi-Ünlü düşmesi)
- V. İsyân edip karşında duracağım neredesin?
Karanlığı, ışığa yoracağım; neredesin?
(Ünlü değişmesi-Kaynaştırma)

Numaralanmış dizelerin hangisinde ayraç içinde verilen ses olayları yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV **E) V**

14. (I) Dünyanın hiçbir dili, son elli yıl içinde Türkçenin geçirdiği değişiklikleri yaşamamıştır. (II) Türkçedeki bu değişiklikler kuşakların birbirini anlamamaları sorununa yol açmıştır. (III) Bugün yetişenlerin geçen asırda yazılanları anlamaları, Fransızca bilmeyenlerin Hugo'yu anlamaları kadar imkânsızdır. (IV) Yeni yetişen Fransız gençleri, Hugo'yu bir asır önceki kuşağın anladığı gibi anlıyorlar. (V) Bizdeyse dildeki aşırı değişiklikler yüzünden kuşaklar arası kopukluk oluşmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A)** I. cümlede ünsüz türemesi vardır.
- B) II. cümlede ünlü düşmesi vardır.
- C) III. cümlede ünsüz yumuşamasına aykırı bir sözcüğe yer verilmiştir.
- D) IV. cümlede ünlü daralması vardır.
- E) V. cümlede ünsüz benzeşmesi vardır.

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükteki ses olayı ötekilerden farklıdır?

- A)** Burada evler, caddeler, sokaklar küçücüktü.
- B) Daracak mekânlara hapsolmuşuz ne yazık ki!
- C) Beni azıcık dinlerseniz anlatacağım her şeyi
- D) Sanat yapıtının biricik olmasıdır özgünlük.
- E) Gencecik biri ama başarıları boyumuzu aşar.

16. Şimdi saat sensizin ertesini

I

Yıldız dolmuş gökyüzü ayaydın

Avutulmuş çocuklar çoktan sustu

II

Bir ben kaldım bir ben kaldım

Tenhasında gecenin avutulmamış ben

III

Şimdi gözlerime ağlamayı öğrettin ki bu yaşlar

IV

Utangaç boynunun kolyesi olsun

V

Yukarıdaki dizelerde altı çizili sözcükler ses olaylarına göre eşleştirilse hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV **E) V**

17. Ece Ayhan'ın son hastalığında iki gece üç gün başında beklemiştim. Bir gün "Bu şiiri nasıl yazdın?" diye sordum. O da "Bilmiyorum ama otuz yıl sürdü." demişti.

Bu parçada,

I. Ünlü daralması

II. Ünlü düşmesi

III. Ünsüz benzeşmesi

ses olaylarından hangileri vardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II **E) I, II ve III**

Yazılı Sınav

1. Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz.

- 1) "Bilmez misin yıllardır gönlüm sınırsız yasta." **dizesinde ünlü düşmesi vardır.**
- 2) "İnsan, yaşamdaki hedeflerini görebileceği kadar uzağa koymalıdır." **cümlesinde birden çok sözcükte ünsüz yumuşaması vardır.**
- 3) "Yaşamdaki küçücük şeyler de insanı mutlu etmek için yeter." **cümlesinde ünsüz düşmesi vardır.**
- 4) "Azıcık aşım, kaygısız başım." **atasözünde ünlü türemesi vardır.**
- 5) "Tıbbın olanakları günden güne artıyor." **cümlesinde ünsüz türemesi vardır.**
- 6) "İnsan, ilişkilerinde daima ölçülü, saygılı ve dikkatli olmalıdır." **cümlesinde ünsüz benzeşmesi vardır.**

2. Aşağıdaki yargılar doğru ise yanına "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1) "Müziğin ahengi hepimizi büyüledi." **cümlesinde "ahenk" sözcüğüne "i" ünlüsü gelmiş ve sözcüğün sonundaki "k" ünsüzü "g" ye dönüşmüş yani ünsüz yumuşaması olmuştur.** D

2) "Fırtınanın şiddetinden ağaçlar yerlerinden söküldü." **cümlesinde "şiddet" sözcüğü, ünlüyle başlayan bir ek aldığı için ünsüz türemesine uğramıştır.** Y

3) "Alçacık bir yere oturmuş, geleni geçeni izliyordu." **cümlesinde "Alçak" sözcüğü "-cık" ekini alırken sözcüğün sonundaki "k" ünsüzü düşmüştür.** D

4) "Senin dertlerini dinlemekten başka işimiz yok ki!" **cümlesinde "dertlerini" sözcüğünde iki ünlü yan yana geldiği için ünlülerin arasına "n" kaynaştırma ünsüzü gelmiştir.** Y

5) "Sanatçı, içinde bulunduğu toplumun koşullarından etkilenir." **cümlesinde birden çok sözcükte ünsüz benzeşmesi vardır.** D

6) "O kadar saftı ki söylenen her şeye kanıyordu." **cümlesindeki "kana-" sözcüğüne gelen "-yor" eki kendisinden önceki "a" sesini daraltarak "ı" sesine dönüştürmüştür.** Y

3. Aşağıdaki parçalarda altı çizili sözcüklerde geçen ses olaylarını parçaların altlarında belirtilen boşluğa yazınız.

A. Küçük çocuk, baloncuyu büyülenmiş bir gölge gibi takip ederken şaşkınlığını gizlemiyor. Onu hayrete düşüren şey, "Bizim eve bile sığmaz." dediği o güzel mi güzel balonların adamı nasıl havaya kaldırmadığı idi.

Ünsüz benzeşmesi - Ünsüz yumuşaması - Kaynaştırma - Ünlü daralması - Ünlü düşmesi (aşınması)

B. Benim için yazarlığın sırrı, nereden geleceği hiç belli olmayan ilhamda değil, inat ve sabırdadır. Türkçedeki o güzel deyim, "iğneyle kuyu kazmak", banı yazarlar için söylenmiş gibi gelir.

Ünsüz türemesi - Ünsüz yumuşaması - Ünsüz benzeşmesi - Ünlü kalınlaşması (değişmesi)

TAK
diye
anla,

TAK
TİK

TİK
diye
çöz,

— ■■■ —
ÖDEV FORMATINDA
32 FASİKÜL

— ■■■ —
YAZILIYA HAZIRLIK
SORULARI

— ■■■ —
DETAYLI ÖLÇMEYE UYGUN,
HÜCRELENDİRİLMİŞ,
PEKİŞTİRİCİ,
AÇIK UÇLU VE ÇOKTAN
SEÇMELİ SORULAR

— ↻ —
TAM OKUL
DESTEKLİ

— ■■■ —
TAM OKUL İLE DETAYLI
GERİ BİLDİRİM KARNESİ